

ČAJ

Pro chvíle pohody

LEDEN 2023

Časopis Autorů Jičínska

„Tak nám zabili Ferdinanda,”
řekla posluhovačka
panu Švejkovi, který opustiv
před léty vojenskou službu,
když byl definitivně prohlášen
vojenskou lékařskou komisí
za blba, živil se prodejem psů,
ošklivých nečistokrevných oblud,
kterým padělal rodokmeny.

Jaroslav HAŠEK

196

Vážení čtenáři,

lednové číslo patří **Jaroslavu Haškovi**, který zemřel před sto lety
(zároveň v dubnu uplyne 140 let od jeho narození).

Takže je nasnadě, že ČAJ se věnuje jednomu
z největších českých literátů 20.století.

Rozhovor poskytl **Josef Švejk**, ústřední postava Haškova
světoznámého románu. V rozhovoru uvádí :

Nejsem žádný simulant, já jsem opravdovej blbec!

V mém putování

PO STOPÁCH JAROSLAVA HAŠKA

aneb

NÁSLEDNÍCI JOSEFA ŠVEJKA

jsem navštívil Lipnici, ale především si všímám knížek,
které nějak souvisejí s Haškem nebo hrdinové těchto knížek mají
blízko ke Švejkovi. Viz:

Irena DOUSKOVÁ- MEDVĚDÍ TANEC,

Ivo PEJČOCH – OD ŠVEJKA K TERAŽKYMU,

Joseph HELLER - Hlava XXII,

Györgi SPIRÓ - KAMENNÝ ŽABÁK (Báchořice).

Nebo autoři navazují na Haškovo vyprávění:

Sigi BIGSTAIN – ŠVEJK AFGHÁNSKÝM VETERÁNEM

a Sigi BIGSTAIN – ŠVEJKOVA MANŽELSKÁ ANABÁZE

Pavel Krása z mé knihy **Krás**a (Akcent, 2014) je také tak trochu
Švejkovým následníkem, tak připojuji I. kapitolu **Panictví**.

Slibuji, že k Jaroslavu Haškovi se vrátím
v 200. čísle ČAJe v květnu 2023.

Úspěšný rok 2023
přeje Václav

HOST ČAJe:

Jaroslav HAŠEK

*30. dubna 1883 Praha

+3. ledna 1923 Lipnice nad Sázavou

český spisovatel, publicista a novinář, autor druhé nejprekládanější knihy české literatury (58 jazyků v roce 2013), proslulých Osudů dobrého vojáka Švejka za světové války.

*(Fota v lednovém
ČAJi z Lipnice
nad Sázavou
Václav)*

Nejsem žádný simulant, já jsem opravdovej blbec!

ROZHOVOR - JOSEF ŠVEJK

- Tak vy jste tedy pan Švejk?

Já myslím, že jím musím bejt, poněvadž i můj tatínek byl Švejk a maminka paní Švejková. Já jim nemohu udělat takovou hanbu, abych zapíral svoje jméno.

- A netvaříte se tak blbě, když se vás ptám na takový vážný věci!

Já si nemohu pomoci, já jsem byl na vojně superarbitrován pro blbost a prohlášen ouředně zvláštní komisí za blba. Já jsem ouřední blb.

- Aha, ale jinak se cítíte, pane Švejk, zcela zdrav?

Úplně zdravým, to právě ne, mám revma, mažu se opodeldokem.

- Nemíváte někdy občas nějaké záchvaty?

To prosím nemám, jen jednou málem byl by mne zachvátil nějakej automobil na Karlově náměstí, ale to už je řada let.

- Maturitu z matematiky asi nemáte? A můžete mi říct kolik je 12 897 krát 13 863?
729!

- Jen jestli vy nejste simulant?

Nejsem žádný simulant, já jsem opravdovej blbec, můžete se zpravit v kanceláři jednadevadesátýho pluku v Českých Budějovicích nebo na doplňovacím velitelství v Karlině.

- Kdo vlastně vás svádí, abyste vyváděl takové hlouposti?

Já prosím o žádných hloupostech nevím.

- Pane Švejk, myslíte si, že kdyby byl arcivévoda Ferdinand tlustší,

tak nevypukla tahle Velká válka a vy byste se nestal slavným?

Kdyby byl bejval tlustější, tak by ho jistě už dřív ranila mrtvice, když honil ty báby na Konopišti, když tam v jeho revíru sbíraly roští a houby, a nemusel zemřít takovou hanebnou smrtí. Když to povážím, strýc císaře pána, a voni ho zastřelí. Vždyť je to ostuda, jsou toho plný noviny. U nás před léty v Budějovicích probodli na trhu v nějaké takové malé hádce jednoho obchodníka s dobyt看, nějakého Břetislava Ludvíka. Ten měl syna Bohuslava, a kam přišel prodávat prasata, nikdo od něho nic nekoupil a každý říkal: 'To je syn toho probodnutýho, to bude asi také pěkný lump.' Musel skočit v Krumlově z toho mostu do Vltavy a museli ho vytáhnout, museli ho křísit, museli z něho pumpovat vodu a von jim musel skonat v náručí lékaře, když mu dal nějakou injekci.

- Jaké urážky císaře pána se dělají ve vožralství?

Všelijaké. Vopijte se, dejte si zahrát rakouskou hymnu a uvidíte, co začnete mluvit. Vymyslíte si toho tolik na císaře pána, že kdyby toho byla jen polovička pravda, stačilo by to, aby měl ostudu pro celý život. Ale von si to starej pán doopravdy nezaslouží. Vezměme si tohle. Syna Rudolfa ztratil v útlém věku, v plné mužské síle. Manželku Alžbětu mu propíchli pilníkem, potom se mu ztratil Jan Ort, bratra, císaře mexického, mu zastřelili v nějaké pevnosti u nějaké zdi. Teď zas mu odstřelili strýčka na stará kolena. To aby měl člověk železné nervy.

- Jaký názor máte na nevinné lidi ve válce, kteří jí nejvíc trpí?

Nikde nikdy nikomu na nějakým nevinným člověku nezáleželo. Maul halten und weiter dienen! — jako říkali nám na vojně. To je to nejlepší a nejkrásnější.

- Co vás v poslední době nejvíc zaujalo?

Nějakej Čimpera v Straškově číslo 5, pošta Račiněves, prodá hospodářství s třinácti korci vlastních polí, škola a dráha na místě.

- A co vám ještě schází?

Poslušně hlásím, že jsem revmatik, ale sloužit budu císaři pánu až do roztrhání těla.

- Co si myslíte o tom svém revma?

Já nemyslím, poněvadž je to na vojně vojákům zakázáno. Když jsem byl před léty u 91. regimentu, tak nám náš pan hejtman vždycky říkal: Voják nesmí sám myslet. Za něho myslí jeho představení. Jakmile voják začne myslet, už to není voják, ale nějakej prachvšivej civilista.

- Byl jste někdy soudně trestán či ve vazbě?

To mohu vysvětlit náramně jednoduchým způsobem. U nás v ulici je uhlíř a ten měl úplně nevinnýho dvouletýho chlapečka a ten jednou se dostal pěšky z Vinohrad až do Libně, kde ho strážník našel sedět na chodníku. Tak toho chlapečka odvedl na komisařství a zavřeli je tam, to dvouletý dítě. Byl, jak vidíte, ten chlapeček úplně nevinnej, a přece byl zavřenej. A kdyby byl uměl mluvit a někdo se ho ptal, proč tam sedí, tak by taky nevěděl. A se mnou je něco podobnýho. Já jsem taky nalezenec

- Vy umíte zacházet se zvířaty? Máte cit a lásku ke zvířatům?

Já mám nejradši psy, poněvadž je to výnosnej obchod pro toho, kdo je umí prodávat. Já to nedoved, poněvadž jsem byl vždycky poctivej; ale ještě přeci lidi chodili na mne, že prej jsem jim prodal chčipáka místo čistokrevnýho a zdravýho psa, jako by všichni psi museli bejt čistokrevní a zdraví. A každej hned chtěl rodokmen, tak jsem si musel dát rodokmeny natisknout a dělat z nějakyho košířskýho voříška, kerej se narodil v cihelně, nejčistokrevnějšího šlechtice z bavorskýho psince Armin von Barheim. A vopravdu, lidi hned byli rádi, že to tak dobře dopadlo, že mají doma čistokrevný zvíře, a že jsem jim moh nabídnout třeba vršovickýho špice za jezevčíka, a voni se jen divili, proč takovej vzácnej pes, kerej je až z Německa, je chlupatej a nemá křivý nohy. To se tak dělá ve všech psincích.

-Umíte rusky?

Neumím.

- A jak se vám v Čechách líbí?

Mně se všude v Čechách líbí, na svej cestě našel jsem všude velice dobrý lidi.

Děkuji za rozhovor!

**PO STOPÁCH JAROSLAVA HAŠKA
aneb
NÁSLEDNÍCI JOSEFA ŠVEJKA**

Začněme v Lipnici nad Sázavou. Tady prožil poslední léta života autor světoznámé knihy „Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války“ Jaroslav Hašek. Symbolizuje dobu konce 1.světové války a počátek nového státu, vznikajícího právě na troskách Rakouska – Uherska, soustátí, které Švejk svým humorem boří.

Nízký domek v podhradí nás na první pohled ničím nezaujme. Kousek

odtud najdeme sice bustu Jaroslava Haška a před domkem můžete posedět společně s Haškem i Švejkem. Neodolal jsem a manželka mě vyfotila. A pak jsme vstoupili do muzea. Když jsem sestupoval do dolní místnosti, paní průvodkyně nás upozornila, že tady opravdu Jaroslav Hašek zemřel, pocítil jsem zvláštní chvění. Právě v této místnosti. Byla zima, krátce po Novém roce 1923. Hašek umírá, ještě mu nebylo ani čtyřicet. Jak mu asi bylo, když opouštěl tento svět? Co by napsal o té další válce? Přežil by ji? Dokázal by se vysmát nacistické mašinérii stejně jako Rakousku – Uhersku? Napadá mě celá řada otázek, ale odpovědi se stejně nedočkám. Skromně zařízený pokoj. Postel, stůl. Vycházím na světlo a říkám si, tak tady skončil život jeden velikán české literatury.

Pochopitelně nevynecháme taky lipnický hrad. Tam nakonec Hašek taky chodil, dokonce tam dělal i průvodce. Navštívíme i starý hřbitov. Haškův hrob najdeme vzadu ve stráni. Nechybí na něm lahev havlíčkobrodského Rebela. Jak symbolické. Hašek byl vlastně taky takový rebel. Těžko zařaditelný. Nemůžeme vynechat ani hostinec „U české koruny“, i zde Hašek prožil část svého života. Můžete si dát Haškův ležák. A přemýšlet v lokále nad tím, jak tady psal druhou, třetí a čtvrtou část nesmrtelného Švejka. V sále trůní císař Franz Josef, kdo ví, jestli na něj „neserou mouchy.“ Hostinec provozuje jeho vnuk Richard Hašek a pravnuček Martin Hašek.

Vzpomínám si na knihu Ireny Douskové „Medvědí tanec“, kde popisuje poslední dny života Jaroslava Haška na Lipnici. Škoda jen, že už se nekonají festivaly Haškova Lipnice, podle průvodkyně z Památníku Jaroslava Haška se prý nebyl zájem.

Na Haška se můžeme dívat všelijak, ale pravdou zůstane, že napsal jednu ze světově neznámějších českých knih 20.století, kdesi jsem našel, že byla přeložena do třiapadesáti jazyků jako druhá nejprekládanější česká kniha

vůbec (tou první je „Reportáž psaná na oprátce“ - snad do devadesátí jazyků). Některé překlady, resp. Knihy můžete najít i v Památníku Jaroslava Haška.

Ale vraťme se ke knize **Ireny Douskové Medvědí tanec**.

IRENA DOUSKOVÁ: MEDVĚDÍ TANEC

Vydalo nakladatelství Druhé město – Martin Reiner v roce 2014.

Autorka popisuje život autora legendárního Švejka na Lipnici (podzim 1922 – leden 1923), všímá si ale i ostatních postav, takže dokresluje situaci počátku mladé republiky na malém městě, kde je Hašek vnímán spíš jako opilec, bigamista, bolševik, ale ne autor, který napsal jednu z největších českých knih 20. století. Pochopitelně nechybí jeho družka Šura, lidé, kteří vyplnili poslední týdny života spisovatele (učitel, farář, hostinský, lesník, Toník atd.) Kniha si všímá i jeho divadelní hry, kterou napsal pro „šibřinky“, ale příliš s ní neuspěl. Zaujal mě taky vymyšlený tvor, kterému se podle Haška daří hlavně v Čechách - „přisírka!“

Takže se stává slavným až po smutné smrti, kdy ještě v mladém věku (nebylo mu ještě ani čtyřicet) končí jeho bohatá životní pout'. Dousková napsala poutavě vyprávěnou knihu, myslím si, že vystihla atmosféru doby. Z knihy jsem si opsal několik zajímavých pasáží, některé vám přiblížím pomocí citací, viz str. 90: „Zbejvá ti jeden jedinej žánr. Anekdota. Ta se stihne skoro vždycky. To je naše sága, náš román, naše symfonie, to umíme nejlíp.“

Nebo str. 103: „Básníků máme tři prdele všude, v próze, v novinách a bohužel i v politice.“

Str. 125: „Lepší když ti vládne blbec v míru než chytrák za války ...“

Str. 215: „Děláš frajera, ale je to zbytečný. Trapný. Tak to není, jen kdyby ti nákou dali (myšleno cenu). Jakoukoli. Štěstím by ses posral. Jako každý.“

Str. 272: „Kam by se člověk dostal, kdyby dělal jen to, co mu schvalují.“

Přiznám se, že jsem před čtením uvažoval o tom, jestli Dousková nevstoupila na příliš tenký led. Jestli téma zvládne a „neutopí“ se v něm. Ale musím uznat, že si počínala mistrně. Kniha mě opravdu zaujala a stojí za přečtení i za zamyšlení!

Další knihou, která mě zaujala je **Od švejka k Terazkymu Ivo Pejčocha**.

IVO PEJČOCH – OD ŠVEJKA K TERAZKYMU

Svět křídel, 2015

Kniha se věnuje českým knihám s vojenskou tematikou jako *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*, *Tankový prapor* (Josef Škvorecký), *Černí baroni* (Miloslav Švandrlík).

Autor si mimo jiné klade otázku, zda skutečně existovali muži, kteří byli předlohou pro napsání Josefa Švejka, rotného Dany Smiřického, majora Halušky, přezdívaného Terazky nebo obávaného velitele tankistů, majora Borovičky, známého jako Malinkatý ďábel.

Ze Švejka jsou sledováni především tyto postavy: str. 34 – nadporučík Jindřich Lukáš, předloha Rudolf Lukas.

Str. 62 – Tajný policista Bretschneider – sochař Vladimír Bretschneider

Student Bretschneider bydlel v podnájmu s Haškem a Zdeňkem Matějem Kudějem. Ti mu dělali různé schválnosti, takže si na ně nakonec stěžoval u bytné. Tehdy prý Hašek pronesl, větu: „Však já se ti jednou pomstím. Napíšu knihu a ten nejblbější a nejodpornější chlap se bude jmenovat Bretschneider!“ (viz str. 63)

Kadet Adolf Biegler (str.50) – Vystěhoval se v polovině 20.let do Německa. Údajně žil v Drážďanech a pracoval jako ošetřovatel v městské nemocnici. Podle Radko Pytlíka se Biegler v NDR ke své literární podobě otevřeně hlásil.

Obdobou Haškova Švejka je i poručík letectva Yossarian z knihy **Josephu Hellera Hlava XXII.**

Hlava XXII – Joseph HELLER

Vydal Jiří Buchal – BB art.

Překlad Miroslav Jindra

Hellerův nejznámější a nejlepší román, autor vychází z vlastních zkušeností – román je svým způsobem absurdní, ale realistický. Hlavní postavou je poručík letectva Yossarian, který je trochu klaun a trochu blázen. Dílo nemá jednotnou koncepci, jedná se prostě o vyličení mnoha

absurdních situací. Název díla je odvozen podle vojenského paragrafu XXII, který říká, že voják může požádat o propuštění z armády, je-li blázen, ale zároveň říká, že uvědomuje-li si, že je blázen, nemůže být bláznem.

Str. 54 – Hlava XXII. Každý, kdo se chce dostat z operační služby, není ve skutečnosti blázen. On byl blázen a mohl zůstat na zemi. Stačilo požádat. Jakmile to však udělá, přestává být blázen a musí létat další nálety.

Str. 94 – Já vám povím, co je spravedlnost. Spravedlnost je koleno do břicha přímo z podlahy, temné noci tasených nožů, rána mezi oči, sirka do prachárny křížníku, pytlík písku přes hlavu ve tmě beze slova výstrahy. Uškrtit. To je spravedlnost, když se po vás žádá nemilosrdná tvrdost v boji proti velkému čalovníkovi.

Str. 216 – Myslím, že modlení před každým náletem je velmi morální a vysoce velebný postup, pane plukovníku.

Str. 275 – Když Němci vpochozovali do města, tancoval jsem po ulicích jako mladičká balerína a křičel „Heil Hitler!“ div jsem neochrptěl ... Sotva Němci odtáhli, letěl jsem vítat Američany s pugétem a s lahví výborného koňaku.

Str. 463 – Aarfy znásilnil služku a vyhodil ji oknem. Zabila se ... Byla to jen služka. .. nemyslíš, že by dělali takový ciráty kvůli jedné ubohé italské služce, když přijde tisíce životů nazmar každý den.

Str. 486 – umírá voják (Snowden) , Yossarian ho utěšuje.

Teď už bylo snadné přechíst poselství z jeho nitra. Člověk je jen hmota , to bylo to Snowdenovo tajemství. Upust' ho z okna a spadne. Zapal ho a shoří. Pohrbi ho a shnije stejně jako kterékoliv svinstvo. Vydechneš naposled a jsi jen odpad. Přijde tvůj čas a je konec.

Další postavičkou v řadě je Koloman Melák z knihy maďarského prozaika **Györgi Spiróa Kamenný žabák**.

GYÖRGI SPIRÓ: KAMENNÝ ŽABÁK (Báchořice)

Vydáno: 2018, Novela bohemica

Překlad: Robert Svoboda

Autor vypráví jakousi pohádku (báchořici) v neurčitém čase, kdy se z pomocného elektrikáře Kolománka stane vedoucí osobnost obce, neboť nikdo jiný nemá zájem kandidovat na župana v mimořádných komunálních volbách. A tak se Koloman Melák, všemi považovaný za idiota, dostává do světa. Dokonce kandiduje na maďarského premiéra a zamiluje se do Julishky. Svět v něm vidí hrdinu, a tak Koloman jezdí po světě, aniž by

chápal, co se kolem něj děje.

Str. 10: Lidé mezi Odrou a Uralem se často nenávidí bez viditelného důvodu, je to pro ně takový prostředek na zahánění nudy.

Str. 11: Slíbil, že každému splní, co mu na očích uvidí, a že ve své vysoké funkci bude páchat jen samé dobro.

Str. 13: Kolománek nenastoupil do práce se seznamem nepohodlných osob, z nichž část musí být okamžitě vyhozena a druhá část zničena.

Str. 15: A neustále opakovali dvě rčení staromaďarského původu, která se velmi zdárně ujala i v mezinárodním měřítku: „Krást, dokud to jde.“ A „Krást, dokud je co.“

Str. 19: Svého času se o tom hodně mluvilo a tisk dělal co bylo jeho povinností, mlčel.

Str. 25 : V cele určené pro dvanáct vězňů bylo spolu s ním třiadvacet mužů. Ale počet kubických metrů prostoru na osobu se na papíře dodržoval. Normu na hlavu stanovenou Civilizovanou unií (CU) si pohlídali tím způsobem, že dobrou třetinu vězňů nahnali v sedm hodin do antonů, několik hodin s nimi jeli do jiného nápravného zařízení a cestou dostali někde v hospodě i večeři. ... Vězňové proti cestování nic neměli a Civilizovaná unie si mnula ruce radostí, že Maďaři dosahují tak krásných výsledků.

Str. 27: Ve vězení mu bylo dobře, dostal najíst a napít, měl si kam lehnout, měl deku a spoluvězni vykládali zajímavé historky, jak chodí loupit, jak zpronevěřují peníze, moc pěkně se to poslouchalo.

Str. 39: Akciovou společnost založenou za účelem obrácení směru proudění řídili Rusové a pravým důvodem jejího založení byla zamýšlená likvidace oné rovněž ruské firmy, která s akcemi Golfského proudu obchodovala.

Str. 45: Teda opravdový zloději, ne ti, co furt sedí u počítače nebo si hrají s kreditkami, ale ti, co tváří v tvář nebo z boku nebo zezadu.

Str. 47: (VYDRÍDUCH = Parlamentní výbor pro dříve narozené a důchodce)!

Str. 52: Číslo tohoto bankovního účtu znalo jen pár jedinců, pokud nepočítáme ty tisíce soukromě i veřejně tajných provozovatelů mnoha set tisíc odposlouchávacích umělých družic kroužících kolem Země.

Str. 67 – 8: Když někdo v Americe zavede diktaturu, nelze to vůbec srovnávat s diktaturou v jiných zemích, americká diktatura je každým coulem demokratická, což se zdaleka nedá říct o diktaturách v jiných částech světa.

Str. 77: Slíbil, že jakmile ho zvolí generálním tajemníkem, okamžitě zakáže na celém světě chudobu ...

Str. 78: Nepittawioni vykládal, že kukuřičná pole vládní vojska vždycky před sklizní zapalují, aby vyvolala ještě větší hladomor, než jaký je v zemi obvyklý, protože v tom případě jim bude přisouzena mezinárodní humanitární pomoc.

Str. 78: Kde je mír, tam se dělá všechno pro to, aby vypukla občanská válka, protože jen tak se mocní mohou udržet u moci.

Str. 79: „Snad si nemyslíš, chlapče, že do tak vysokého úřadu, jako je ten můj, by se dokázalo vydrápat nějaké nevinátko?!“

Str. 115: Chytří vědci uznali, že lidská blbost, všechny omyly, voloviny a kraviny zřejmě musely přinést nějaký evoluční užitek, když se lidstvo dokázalo tak úspěšně rozmnožit.

Str. 173: Takhle skandovali, nadšeně provolávali slávu, pak se navzájem pozavírali, povstali, potlačili, pomstili se, okecali,

Zcela nedávno se objevil i pokračovatel Jaroslava Haška po sto letech **Sigi Bigstein** a jeho knihy **Švejk afghánským veteránem** a **Švejkova manželská anabáze**. Údajně se chystá i třetí pokračování pod názvem **Švejk milionářem**.

Sigi BIGSTAIN – ŠVEJK AFGHÁNSKÝM VETERÁNEM

Nakladatelství Novela Bohemica v roce 2020

Napsat po téměř století pokračování „osudů dobrého vojáka Švejka,“ resp. jeho vnuka Josefa Švejka, je odvážný počin. Přiznám se, že jsem byl zvědav, jak se autor knihy (vozičkář, od narození postižen mozkovou obrnou) Sigi Bigstain (přemýšlel jsem, jestli to není nějaký pseudonym?) s touto výzvou vypořádá.

Myslím si, že autor poměrně zdárně navázal na svého předchůdce, místo atentátu na následníka trůnu uvádí čtenáře do děje při svatbě prince Harryho. Vnuk Švejk má pečovatelku Eržiku, svoji „kriplkáru,“ přátelé ve výčepu rodinného minipivovaru Patrik v Kotvovicích, jezdí jako taxikář, chodí po doktorech a především vyrovnává se s životem s humorem sobě vlastním.

Dokáže glosovat naši současnost, ať už je v lázních nebo s bolestí zubů. Právě kapitola „Švejk u zubaře“ mě zaujala asi nejvíc. Přiznám se, že jsem čekal trochu víc od toho víceslibného názvu knihy „afghánským veteránem,“ protože se ukáže, že Švejk pouze použije malou lest, aby se dostal na ošetření do Vojenské nemocnice v Praze.

Právě líčení zubní ordinace (viz str. 161) jsem si poznamenal: „Míjel jedno zubařské křeslo za druhým a u každého stál zubař nebo zubařka,

zdravotní sestra, stolec s nástroji připomínající středověké mučení a navíc i nějaký ten medik či medička s tváří buď ztrémovanou, nebo naopak nebezpečně sebevědomou. Josefu Švejkovi navzdory bílým pláštům, které měli na sobě, připadali jako katovi pacholci. A všude kolem se ozývalo sténání nešťastníků podrobovaných útrpnému právu.“

Kniha si určitě zaslouží čtenářskou pozornost.

Řada hlášek mě zaujala jako třeba na str. 174: „Kde jsou ty časy, kdy se v hospodě probíral fotbal a nadávalo na poměry. Dneska chce každý debil vypadat jako inteligent, ale to nemůže dobře skončit, dejte na mě! Ze všech lidí nemůžou být politici nebo akademici. Taký musí někdo dělat! Jenomže starý jsou už líný a mladý maj tulení nemoc!“

Není to krásná charakteristika dneška?

Kniha získala 3.cenu v soutěži o nejlepší humoristickou knihu roku 2020 s názvem Cena Miloslava Švandrlíka.

SIGI BIGSTEIN – ŠVEJKOVA MANŽELSKÁ ANABÁZE

Nakladatelství Novela bohemica v roce 2021

Druhý díl je podle mého názoru ještě zdařilejší, neboť nám ubertaxikáře Josefa Švejka představuje v dalších životních situacích. Dokonce se ožení se svou ošetřovatelkou Eržikou, která mu porodí syna. Pochopitelně dojde i na čínský virus a Švejk se s novomanželkou vydá do míst, odkud Eržika pochází, tedy na Podkarpatskou Rus. Vnuk Josefa Švejka si totiž vezme za ženu praneteř Eržiky, milenky Nikoly Šuhaje.

Pochopitelně nechybí osobitý humor a komentáře na dnešní problémy v Čechách, v Evropě i ve světě. Takže doufejme, že autor bude zrát jako víno a třetí chystaná kniha (Švejk se stává milionářem) bude ještě lepší.

Tím končí moje putování po stopách Švejkových následovníků či lidí nějak spřízněných. Sám si dovolím přidat i svého Pavla Krásu (z knihy Krása, Akcent, 2014), který je vláčen světem,

Hrob Jaroslava Haška
v Lipnici nad Sázavou

aniž by se mu dokázal vzepřít a říci „ne!“ Nakladatel jej dokonce přirovnal k Forrestu Gumpovi.

Viz anotace knihy: „*Ano*“ – s touto odpovědí na jakoukoliv otázku a životní situaci si téměř po celý život vystačí Pavel Krása z Nové Vsi. Tento český Forrest Gump je vtažen do přelomových událostí kolem roku 1989, jejichž smysl a význam mu ovšem uniká. Přesto přežije dva roky šikany během základní vojenské služby a po návratu do civilu se dokonce ožení s nejrajcovnější dívkou ze vsi. Zkušený čtenář už ale asi tuší, že happyend se ani tentokrát konat nebude...

Václav

Václav FRANC - KRÁSA

I. PANICTVÍ

“Hezouně, mělš už ženskou?” zeptal se Grey a potáhl z cigára.

“Ano,” zčervenal Pavel Krása jako růžička na záhonku a raději sáhl po püllitru.

“Kecá,” pronesl Masičko. Nárameník se mu blyštěl jednou peckou. “Jako dycky kecá.”

“Počkej, aspoň bude sranda,” okřiknul jej Medvěd. “Byla to ta, sakra, jak se menovala?” otočil se pro pomoc ke kamarádům. “Pamatujete se přece, jak mu naši starý sebrali ten dopis a dávali ho po večerce k lepšímu?”

“No jo, jak to psaní nakonec vyvěsil Vopičák na Boro a byl z toho průser,” rozpomínal se Masičko.

“Janinka?” nejspíše poznamenal Grey.

“Jasně! Janinka! Přerážnuls ji?” vyzvídal Medvěd.

“Ano,” pípнул Pavel.

“Kecá,” trval na svém Masičko.

“A co? Dobrý?” zajímal se Grey.

“Ano.”

“Snad mu nevěříte,” pronesl po dalším pivu unavený Masičko.

Zavírací doba se naplnila a čtveřice mazáků se vydala do kopce směrem ke kasárnám, rozprostírajícím se na dominantě města, na kopci Šibeňáku. Posilnění alkoholem pokřikovali na sebe a řevem se snažili přilákat blížící se civil.

“Hezouně, co ta tvoje, má je aspoň jako naše spojovatelka Monika?” nenechal se jen tak lehce odbýt Grey.

“Ano,” Pavel byl rád, že mu není vidět do obličeje.

Konec února nabízel trochu sněhové břechy, ale jinak připomínal spíše duben. Medvěd s Masičkem v rozhalenkách, zavěšení do sebe, nechali za

sebou klopýtat Pavla, jen Grey bombardoval kamaráda dalšími dotěrnými dotazy.

“Má je větší než Monika?”

“Ano.”

“Že tě to baví,” křičel Masíčko. “Hezoun ti klidně odkeřvá třetí světovou, když na to přijde,” dodal, když kasárna vystupovala ze tmy.

“Za pár!” vyštěkl Grey a dva kamarádi, tvořící předvoj, se přidali.

“Hele, volové, co kdybysme udělali holubům pakárnu, ať maj na co vzpomínat!” navrhoval Medvěd.

“A dneska se ukáže taky Hezoun. Ne aby zase zaleh do pelechu jako vždycky,” uvažoval nahlas Masíčko.

“Co ty na to, Hezoune?”

“Ano.”

“Jasně, ať se Hezoun předvede, aspoň nebude bonzovat,” rozhodl Grey.

U stolku dozorčího roty postával poručík Šurgan, velitel motostřelecké roty. I když si okamžitě všiml Pavlova vrávoravého kroku (Pavel alkoholu nepřivykl ani za dva roky vojny), byl veliteli tentokrát Pavel vděčný. Rota totiž bez problémů zalehla, mazáci usnuli a na šikanování “zobáků” nedošlo.

Pavlův pobyt na západní hranici se chýlil ke konci. Zbývalo pouhých třicet dnů a nocí. Jen hrstička z oněch sedmi set třiceti, které mu vyměřili u odvodu. Jenže odvod se ztrácel v kalných vodách zapomnění. Stejně daleko vzpomínala máma. Každý večer se za Pavlíka modlí Otčenáš a dlouho do noci přemýšlí o synově budoucnosti. Ještě štěstí že nemá o Pavlíkových problémech ani ponětí.

“Pavlíku, vařej tam dobře?” ptala se máma, když se v létě konečně objevil na dovolence.

“Ano, mami,” odpovídal.

“A co porce, Pavlíku, máš dost?”

“Ano.”

První dny vojny Pavel nestíhal vůbec nic. Ani obědy. Na nástupy přibíhal poslední. Kvůli malému vzrůstu se dostával k výdejnímu okénku s ešusem v ruce pozdě. Většinou ve chvíli, kdy velitel družstva, jeho starej, Hurikán, zařval: “Vstyk! Odchod na zaměstnání!”

“Kdybys měl málo, pošlu ti balíček. Jen si řekni.”

“Ano, mami.”

“Pošlu ti něco pečenýho a taky ovoce, chceš nějakou konzervu, snad se

ti to v létě nezkazí.”

“Ano.”

“Trachtová říkala, že když vojákoval jejich Láďa, tak že z balíku nic neviděl. Ale tobě to nechají všechno, že jo?”

“Ano, mami.”

První balík rozbaloval u výkonňáka v kanceláři. Zachránil z něj jednu buchtu a dopis.

“Hele, holube,” podal si Pavla Rambo. “A co kamarádi, co? S těma se ani nerozdělíš? Chtěl bys tlačit do hlavy, a večer ti bude špatně. Na vopíčárně se ukaž nebo na rozcvičce, ale tady by to byla neslušnost zapomenout na kamarády.”

“Pavlíku, rozděl se s kamarádama. Víš, co ti radil Ríša.”

“Ano, mami.”

“Máš tam hodně kamarádů?”

“Ano.”

V noci byl vzbuzen. Vyjeveně koukal na Hurikána.

“Holube, nečum a funguj! Buřet! Mám hlad!”

“Ano,” vyskočil z postele a hledal po kuchyňce jídlo.

“Saharááá!” poroučel si Hurikán. Pavel běhal pro šťávu, aby jeho starej nelekl žízni.

“A co vojáci z povolání, jsou na tebe hodný?”

“Ano, mami.”

“A maj tě rádi, Pavlíku?”

“Ano, mami.”

“Krása, ty hovado,” zavolal si jej poručík Šurgan. “Ty neznáš řády, že nezdravíš důstojníka? Moc si se mnou nehraj, nebo tě nechám zavřít na jednadvacet! Eště jednou, a máš voko, jasný!”

“A co ten výbuch elektrárny? Jseš v pořádku?”

“Ano, mami.”

“Předseda říkal, že v tom Rusku to nadělalo pěknou paseku. Nevím, jestli to nezanechalo nějaký následky. Prohlížel vás aspoň doktor?”

“Ano, mami.”

“A co, Pavlíku, seš v pořádku?”

“Ano.”

“Na Západě vás strašej, ale pamatujte si, že žádný záření není, to je

všechno jenom propaganda, prostě se jim to hodí do krámu, jasný,” křičel poručík Šurgan na buzerplace. “A abysme nepříteli dokázali, že máme pro strach uděláno, tak se všichni svléknete do půl těla a budete pracovat venku, abyste se pořádně opálili. A kdo se bude ulejšvat, tak dostane voko, jasný. Já vás budu sledovat ze štábu, jasný!”

“Že jsou z toho záření vyrážky, ale jak na tebe koukám, tak seš snad v pořádku, vid’?”

“Ano, mami.”

“Krása, cos to zas prováděl, podívej se, co to máš po rukách! Ty hovado, nezahrávej si! To mně děláš naschvál! Já tě dám zavřít, jasný? Zejtra to už nechci vidět,” hodnotil poručík Šurgan Pavlovu vyrážku při ranním tělocviku.

“Pavlíku, musíš mi víc psát! Já mám strach, jestli jseš v pořádku.”

“Ano, mami.”

“To víš, jsem tady sama. Eva s Říšou přijedou sotva na neděli. Ještě že přijde Janinka. Píše ti?”

“Ano.”

“Kluci, pojd’te honem sem, Hezoun dostal pismó od kočky,” křičel na celou ložnici Vopičák. Roztrhl obálku a četl: “Milý Pavlíku, předem mého dopisu...” divadelní představení na Pavlův účet nebralo konce.

“A co ty, odepsal jsi Janince?”

“Ano, mami.”

“Hezoun, co to tam smolíš potmě, ukaž!” natáhl ruku Hurikán. “Dělej, nebo si tam dojdou.” Pavel rezignovaně podal list papíru.

“Á, holub se nám zaláskoval!”

Pavel stačil napsat sotva nadpis, takže z druhého dějství poštovní lásky nezůstalo vůbec nic.

“Janinka je hodná holka, Pavlíku. Chodí mně pomáhat, stará se a..., líbí se ti?”

“Ano, mami.”

“Ta není jako nějaká taková, co kouří a pije, nestará se o rodinu. Doufám, Pavlíku, že jsi mě poslechl a nekouříš?”

“Ano.”

“A do hospody nechodíš, vid’?”

“Ano, mami.”

“Pavlíku, dej si pozor na ženské. To víš, taková nějaká kouká, kde by pořádnýho kluka ulovila.”

“Ano.”

“A Janinka na tebe počká, jen se neboj.”

“Ano.”

“Tak si ber, ať nemáš hlad.”

“Ano, mami.”

Druhý den večer vpadl do ložnice mužstva Kákoš, Pavlův mladý, ale protože se Grey, Masíčko a Medvěd někde zašili, ztratil Pavel oporu proti bažantům, trávícím v zeleném sotva pár měsíců.

“Hezoune, Šurgi ti vzkazuje, že máš máknout do kuchyně a dotáhnout pořádněj bufet,” přikazoval věčnému holubovi Kákoš.

“Ano?”

“Nečum a funguj,” přenesl povinnost ze sebe na staršího vojáka Kákoš. “Šurgi má svátek, tak na ubytovně budou chlastat celou noc,” dodal na vysvětlenou. “Jo, a máš vzít nějaký salámek, nejlíp Poličan. Ne aby byl starej jako minule,” křičel Kákoš za Pavlem, kmitajícím po schodišti dolů.

Vklouznout zadem do kuchyňského bloku nedalo Pavlovi příliš práce. Chodíval sem ještě za časů, kdy jej Rambo, Vopičák nebo Hurikán posílali s ešusem pro nášup.

“Bacha,” vykřikl někdo, když škvírou vniklo do temných prostor skladu trochu světla.

“Ty vole, co sem lezeš?” spustil Gray a rychle uklízel nedopité láhve ze stolu.

V šeru kouře si Pavel nemohl nevšimnout odhalené dívky v rohu. Rychle na sebe navlékala pracovní maskáčovou blůzu, ale dlouhé bílé nohy zůstaly odhaleny.

“Řikal sem vám, volové, ať zamknete!” nadával jeden ze skladníků. “Ted’ to rozkecá a bude průser!”

“Neboj, vole, bude držet hubu, nebo...,” Grey přišel k Pavlovi. “Vid’, že budeš držet hubu, co?”

Pavel chvíli mlčel.

“Neumíš mluvit, nebo co?” zopakoval Grey otázku.

“Ano.”

“Hezoune, jaký ano? Jaký ano? Jestli si z nás chceš dělat prdel, tak bacha...,” Grey sevřel ruku v pěst.

“Kluci, nalezte mu,” navrhoval Masíčko. “Když bude chlastat s náma, tak nemůže bonzovat.”

“Jasný,” rozhodl Grey. “Devítku na bráně má Kačer, takže bude klid.”

Pavel zapomněl na Kákošův rozkaz a upíjel spolu s ostatními mazáky. Dívka si přisedla do jejich společnosti. Z nedopnutého kabátu občas probleskovala odhalená ňadra.

“Líbí se ti?” povšiml si Grey Pavlova pohledu směřujícího k dívce.

“Ano.”

“To bych řekl,” prohodil Grey a dívku si přitáhl na klín. Nebránila se. Pavel si vzpomněl na Sisinu, vlastně na Sylvu Víkovou. Chodila s ním do třídy a už v osmičce byla vepředu o pořádný kus napřed před ostatními holkama. Ivan Šustera, třídní eso, vždycky prohodil něco o plochých baterkách, a holky se čílily. Jen Sisina ne. Na lyžařském výcviku se tajně chodili dívat oknem do dívčí umývárny, když se Sisina sprchovala. Dráždila je pohledem, gestem a dospělými řečmi. Spolužáci se před třídní kráskou předváděli víc, než bylo zdravo.

“Seznamte se,” navrhl Grey. “Tohle je naše ucho, Hezoun, okrasa pluku, Pavlíček Krása,” pitvořil se. “A tohle je naše božská Ornella,” zajel dívce pod blůzu, až se rozchichotala.

“Představ si, kočko, že Hezoun neměl holku!”

“Fakt seš panic, vole?” přispěchali ostatní.

“Ano,” špitl Pavel a zrudl.

“To je teda fór!” smáli se a Grey navrhl: “Co kdybychom dnešním dnem, který se nesmazatelně vryje do paměti našich národů, Hezouna zaškolili,” pohlédl na Ornellu.

“Já si myslím, že se Ornella jako paní učitelka ujme svého úkolu s radostí,” Medvěd přistrčil Pavla k dívce.

“Chceš ji?”

“Ano.”

“Pocem, ty pusino,” kolébala se Ornella pod vlivem alkoholu a začala Pavlovi rozepínat knoflíčky košile.

Březnové ráno na konci měsíce přece jenom otevřelo bránu vojákům vracejícím se do zálohy. Pavel měl za sebou dva perné roky, a přitom stačilo tak maličko a...

“Pane řídící, nešlo by to nějak?” snažila se Pavlova máma. “Máte známosti na okrese, na partaji, víte, jak to chodí. Já bych to na vás nechtěla, vojna mu jen prospěje, otkrá se, přijde do světa, ale to víte nejlíp sám, jaký on je, a ještě ke všemu tenkrát ten malér u vody, myslela jsem...,” prosila Krásová.

“Dvakrát odvod odložili, tak doufám, že to vyjde na modrou knížku, slíbil mně to jeden známý, s Pavlem je to doopravdy špatné. Tak snad

napotřetí už definitivně rozhodnou,” ujíšťoval vdovu pan řídící učitel Václav Brendl.

“Není to ten Krása, co je zapletenej do tý Charty?” pozastavoval se nad Pavlovým spisem plukovník Hrušovský, náčelník Okresní vojenské správy v Hradci. O Pavlově dalším osudu bylo na další dva roky definitivně rozhodnuto. Nic nepomohly přimluvy pana řídícího ani slzy paní Krásové.

“Když má čas na petice, tak mu uděláme vojnu jako řemen!” rozhodl plukovník a šel na oběd.

Na rozloučenou se s bývalými vojáky přišel naposledy pozdravit poručík Šurgan.

“Krása, kde pracuješ?”

“JZD Pokrok Nová Ves,” vysypal ze sebe Pavel.

“Tak se mi to líbí, Krása,” pochvaloval si lampasák. “Jezdíš na mašině, co?”

“Ano.”

“Já ti tak závidím, Krása,” přiznával Šurgan. “Jenže společnost mě potřebuje tady, chápeš, a já naše zřízení nemůžu zklamat!” významně se rozkročil a přimhouřil oči, jako velitel po vyhrané bitvě. Neorganizovaná masa se dala svižně do pohybu, jako by měla strach, že si to všechno někdo nahoře ještě rozmyslí a zavolá záložáky zpět. V zadní části se hrbil i Pavel Krása.

“Krása, mám z vás radost,” křičel za mizejícím davem poručík. “Vojna z vás přece jenom udělala kus chlapa!”

Muž Pavel Krása vykročil do civilního života levou nohou a pořadovým krokem, s vědomím, že získané poznatky využije v civilním životě.

ČAJ pro chvíle pohody

č.196, leden 2023, ročník XXII

Vydáno 5. ledna 2023 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!